

Posamezne številke.
Navadne Din 1
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18 uri a
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 12.50, za ino-
remstvo D 20.50, dostavljen na dom
D 14.—, na izkaznice D 12.50
inzerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI.

TABOR

Posamezne številke.
Navadne Din 1
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, doma. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnost
vašim števil. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
sprejme. — Računski se ne vračajo.

Leto: V.

Maribor, torek 8. januarja 1924.

Številka: 6.

Indolenca od danes.

(Dopis izvezen uredništva.)

Pred 15. leti so se štajerski Slovenci potegovali za prvo svojo meščansko šolo, katero bi naj dovolil graški deželni zbor. V svoji narodni požrtvovalnosti je tekmovala tržka občina Žalec z občinskimi celega okoliša, denarnimi zavodi in z zasebniki, ki so vlagali po svojem poslancu nešteto izjav v doka, da bo de za šolo na razpolago primerno poslopje in za učitelje in dijake zadostno število primernih stanovanj. Tako visoko je Žalec cenil pred 15. leti pridobitev skromne strokovne šole.

Po našem osvobojenju je jugoslovenski narod po svojih poslancih v narodni skupščini sprejel zakon o organizaciji uprave in sodstva ter je naklonil mestu Mariboru silno važno ulogo sedeža pokrajinske uprave z vsemi dotičnimi uradnojavne uprave in samouprave, mestu Celju pa najvišjo instanco v upravi slovenskih pokrajin, upravno sodišče.

Ko se danes vprašujemo, ali je prišla nad naš narod mesto nekdanje navdušenosti in požrtvovalnosti indolenca, vidimo zaslepljenost v Mariboru in Celju, ki ne vidita, da se tako prilika, kakor jo ponujajo tema mestoma od narodne skupščine sklenjeni zakoni, naključni kakemu kraja kvečjemu vsako stoletje enkrat. Ti dve mesti ne izprevidita, da ima Ljubljana toliko več požrtvovalnosti, da se dosedaj ni čul niti en glas, naj bi se dotični uradniški aparat kar najprej preselil v Celje in Maribor, akoravno je stanovanjsko vprašanje tudi v Ljubljani zelo pereče.

V Celju pa funkcionira upravno sodišče, h kateremu se dnevno vozijo člani sodišča iz Ljubljane, Konjice in drugih mest, ker jim Celje ni spravilo stanovanj. Ko je bil pred mesecem dni v Celju minister za konstituantno Marko Trifkovič zaradi precejšnje škode po zadnji poplavi Savinje, je vprašal mestnega župana, ali mu je znano, da namerava vlada premestiti upravno sodišče iz Celja zaradi pomankanja stanovanj. Prestrašeni mu županu je minister končno vendar objasnjal, da on vzame sklenjene zakone bolj resno in da ne misli na preselitev sodišča, ker se zakoni zato sklepajo, da se dejanski izvajajo.

Če bo prišel prihodnjic v Maribor minister za notranje zadeve, ki je baje te dni odredil strogo likvidacijo pokrajinskih uprav in prenos agend pokrajinske uprave v Maribor, bi se utegnilo v danih razmerah zgoditi podobno, da bi se na Mariborčane stavilo vprašanje, ali znajo ceniti novo pridobitev s tem, da napne vse sile zaradi potrebnih stanovanj za uradnike oblasti. Drugo vprašanje se tiče uradnikov, ki pridejo za poslovanje v oblasti v poštev in želijo, da se zgodi nek čudež, da bi lahko naprej v Ljubljani prebivali. Slabe plače uradnikov so sicer neprijetna stvar, toda tudi o redukciji uradniki ne slišijo radi. Toda življenje naroda je večja sila nego neodločnost onih, ki ne vodijo o interesih naroda v prvi vrsti računa. Mislim, da bi morala indolenca z ozirom na nešteto merošenih vlog v bodočnosti izginiti in da bi se moral narod zavedati, da se tudi glede Maribora in Celja zakoni sklepajo, da se izvršujejo. Če bi za to danes ne bilo več potrebne navdušenosti in požrtvovalnosti, kakor jo je pokazal Žalec ob ustanovitvi meščanske šole, bi bilo pričakovati, da bo spoznanje lastnega interesa tudi Maribor in Celje pripravilo k žrtvam, da si zagotovijo neizmerno važne institucije. Prilika se ponuja morda vsakih sto let enkrat. Zgodovina pa bo oster sodnik nad današnjo generacijo.

Češkoslovaški poslanik o konferenci Male antante.

Beograd, 7. januarja. Češkoslovaški poslanik g. Jan Šeba je izjavil napram uredniku »Vremena« o konferenci Male antante med drugim sledeče:

Konferenca je bila določena že v Sinaji in jo je smatrati za reden sestanek državnikov Male antante. Na programu, ki ga je v glavnem sestavil g. Ninčić, se nahaja dolga vrsta vprašanj, tičeših se splošne evropske politike, prav posebno pa vprašanj, ki so v zvezi s posojilom, ki bi ga naj dobila Madžarska. V začetnem vprašanju je stališče Male antante tem večjega pomena, ker bo kmalu pella v Londonu odločitev.

Velike ovacije Venizelosu v Atenah.

Venizelos predsednik grškega parlamenta.

Atene, 5. januarja. Ko je Venizelos ulicah večtisočglava množica in mu prikala v okolici parlamenta in v bližnjih ulicah večtisočglava množica in mu prirejala navdušene ovacije. Ko si je vsedel na svoj poslanski sedež, so vsi poslanci vstali in z galerije vred vzklikali Venizelosu na čast. Ko je polagal prisego, so se ovacije ponovile. Takoj nato je zbornica pristopila k volitvam predsedstva. Venizelos je bil z ogromno večino izvoljen.

Povodni Venizelosovega povratka piše Eleftheron Vima: Venizelos bo smatral, kakor da se kralj nahaja na dopustu. Ljudsko glasovanje se bo izreklo za dinstijo, se bo lahko kralj povrnil, če se za republiko. Če se ljudstvo izreče za dinstijo, se bo lahko kralj povrnil; če se izjavi le za kraljevino, bo izvoljen nov kralj. Ako pa se ljudstvo odloči za re-

G. Šeba je nadalje povdaril, da se vlada kraljevina SHS trudi, da bi dala posvetovanjem kar najslavnostnejši značaj. Ob tem času bi se imela vršiti v Beogradu tudi konferenca arhivarjev-strokovnjakov iz vseh dežel Male antante. Prav posebno važnost bo imela razprava o gospodarskem sodelovanju Male antante.

G. Šeba je dejal h koncu: Češkoslovaška republika nima direktnih interesov na balkanski politiki, promatra pa vse balkanske zadeve skozi beograjsko prizmo.

publiko, bo Narodna skupščina uredila novo državno obliko.

Pričakujejo, da bo Venizelos prevzel vsaj portefeuille zunanega ministra, če bo že definitivno odklonil ministrsko predsedstvo.

Atene, 7. jan. Vestí o volitvi predsednika narodne skupščine si nasprotujejo. Ena pravi, da je volitev odgodena za 6 dni, druga pa potrjuje izvolitev Venizelosa za predsednika.

Atene, 7. jan. Javljajo, da je bil Venizelos z 354 od 385 glasov izvoljen za predsednika skupščine. Venizelos se med glasovanjem ni počutil dobro in je zapustil dvorano.

Atene, 7. jan. Listi javljajo, da se je Venizelos že izjavil, da prevzame v kabinetu Rusosa, voditelja republikanskih liberalcev, portfelj za zunanje zadeve.

Bolgarsko sobranje sprejelo zakon o zaščiti države.

Sofija, 6. jan. V današnji seji sobranja je bil sprejet zakon o zaščiti države v tretjem branju. Po tem zakonu so prepovedane vse organizacije, ki vzpodbujajo k nasilnostim v svrhu spremembe državne oblike ali nasilnosti same izvajajo. Ustanovnike oziroma člane takih organizacij se lahko obsodi do 15 let

prisilnega dela in na globo do enega milijona levov. Za gotove slučaje je predpisana tudi smrtna kazen. Sobranje je tudi v drugem branju sprejelo zakon o amnestiji za one osebe, ki so se udeležile agrarno-komunističnega puča v septemb. 1923.

Politične vesti.

* **Revizija volilnega zakona?** Vlada tuintam vendarle misli tudi na slovenske pokrajine, pa vedno le v kombinaciji s koristjo radikalne stranke. Ker se — kakor izgleda — resno bavi z bodočimi volitvami, razmišlja tudi o reviziji volilnega reda. Med drugimi zasnovami namerava baje izpremeniti dosedanja volilna okrožja, tako, da bi Prekmurje tvorilo posebno volilno okrožje. Tu bi eventualno igral kak radikalni prvak izredni mandat. Nadalje je g. Pašič mnenja, da bi bilo treba zopet uvesti kvalificirane kandidate.

* **Pred demisijsko vojnega ministra.** Ne razpeloženje, ki je zavladalo v radikalnem klubu proti vojnemu ministru zbog znane afere nabave pušk, bo prisililo generala Pešiča k definitivni ostavki. Kot naslednike navajajo imena generalov Terzica, Tucakovića in Kostiča.

* **Program konferenc Male antante v Beogradu.** Konferenca državnikov Male antante se prične dne 9. januarja in traje do 12. januarja. Na programu so razen sej tudi razni sprejemi, slovesna scarenja in druge prireditve.

* **Italija se pogaja z Zanello.** Med Zanello in italijansko vlado se baje vrše neodločena pogajanja za Rako. Italija doslej ni hotela niti slišati o Zanelli; vzrok preobrata leži brzkone v Zanelli, ki so ga razčarali neuspehi jugoslov. vlade v reškem vprašanju. Naša vlada zatrjuje, da bi sporazum med Zanello in Italijo izvil nove komplikacije.

* **Sporazum med Francijo in Vatikanom.** Te dni je bil po dolgotrajnih pogajanjih podpisan sporazum med Francijo in Vatikanom. Z njim je urejeno stališče katoliške cerkve v Franciji. Obenem je prenehalo stanje, ki ga je uvedla Francija pod vplivom kulturnega boja. Zanimivo je, da bo sporazum ratificiral eni Millerand, ki je bil svojčas eden najvnetejših bojnikov za ločitev cerkve od države.

* **Priprave za delavsko vlado v Angliji.** Ker se je sporazum med liberalci in konzervativci definitivno izjavil, je pričakovati skorajšnjega odstopa Baldwinove vlade. Novo vlado bo sestavili volitvi Labour partij Macdonald. Delavska vlada bi takoj izvedla nekate e najnevarnejše reforme, na jesen pa bo razpisala nove volitve.

VEDNO NOVI SNEŽNI ZAMETI.

Beograd, 7. jan. Iz vseh delov države prihajajo poročila o novih velikih snežnih zametih in nesrečah. V Sarajevu so morali ustaviti cestni promet. V Črni gori je sploh ves promet ustavljen. V okroglu Paljica je patrolja (kaplar in dva vojaka) obtičala v snegu in zmrznila. Pri Skoplju so našli zmrzlega orožniškega stražmeštra in enega Rusa.

RAZKOL MED SRBSKIMI ZEMLJORADNIKI.

Beograd, 7. jan. V Sibnici pri Soboti se je stvorila skupina disidentov srbske zemljoradniške stranke, ki si je izvolila tudi svoj glavni odbor. Disidenti, ki se imenujejo »narodna demokratska zemljoradniška stranka«, napovedujejo oster boj srbski stranki, ki stoji pod vodstvom Lapiča in Jovanovića. Predsednikom glavnega odbora je izvoljen Gjokić.

PRED KONFERENCO MALE ANTANTE.

Beograd, 7. jan. Ministerijalni tajnik v ministertvu za zunanje zadeve Stanković se pelje do meje dr. Benešu naproti, min. tajnik Čičevan pa rumunskemu ministru za zunanje zadeve Ducu.

DOLOČITEV NOVE MEJE PRI ZOMBOLJI.

Beograd, 7. jan. Od petka sem je v Velikem Bečkereku jugoslovensko-rumunska razmejitvena komisija, ki prične 10. tm. z določitvo nove meje pri Zombolji.

PESNIK ALEKSA ŠANTIĆ UMIRA.

Beograd, 7. jan. Kakor poročajo iz Mostara, leži slavni pesnik Aleksa Šantić brez zavesti in umira. Pesnik je ohromel na vsem telesu in si tudi hrane ni mogel več dajati sam v usta.

BORZA.

Curih, 7. januarja. (Izv.) Predborza. Pariz 28.25, Beograd 6.50, London 24.68, Praga 16.65, Milan 24.70, Newyork 574, Dunaj 0.008070, Budimpešta 0.03.

Borza v Zagrebu radi pravoslavniških praznikov danes ni poslovala.

Dnevna kronika.

— Za likvidatorja pokrajinske uprave v Ljubljani je glasom novejših poročil iz Ljubljane določen dvorni svetnik Kremšek.

— † **Anton grof Pace.** Na Dunaju je 28. dec. umrl v starosti 73 let Anton grof Pace, bivši politični uradnik pod Avstrijo na Kranjskem, pozneje deželni predsednik v Bukovini in nazadnje sekoijski načelnik v notranjem ministertvu na Dunaju. Grof Pace je znan kot najboljši prevajalec našega Prešerna.

— **Železniška nesreča v Ljutomeru.** V petek zjutraj sta skočila pri Ljutomeru dva voza jutranjega vlaka iz tira. Škode ni bilo. Tudi ponesrečil se ni nihče. Vlak je imel radi tega 2-urno zamudo.

— **Protest Gornje Radgone zoper premeštitev uradov.** Ker namerava pokrajinska uprava premestiti državne urade, kot ekspoziture okrajnega glavarstva, davkarije itd. iz Gornje Radgone v Ljutomer, se je vršil na novega leta dan v Gornji Radgoni velik protestni shod, na katerem je bilo sprejetih več resolucij. Protestu sta se pridružila tudi občinski svet in okrajni zastopnik.

Mariborske vesti.

Maribor, 7. januarja 1924.

m Osebná vest. Vodja policijskega komisarijata v Mariboru g. Vekoslav Kerševan je definitivno imenovan za policijskega nadsvetnika v IV. razredu, nadkomisar g. Gustav Puš pa za policijskega svetnika v VII. činovnem razredu.

m Ustanovni občni zbor Gospodarskega ga in političnega društva za V. okraj, ki obsega magdalensko predmestje s sosednimi občinami Studenci, Tezno in Pobrežje, se je vršil minulo soboto, dne 5. januarja v gostilni Mir na Frankopanovi cesti ob lepi udeležbi zastopnikov vseh stanov. Predsednik oblasne organizacije JDS g. dr. Lipold je orisal namen in pomen društva zlasti z ozirom na lokalno gospodarski položaj magdalenskega predmestja s sosednimi občinami, kjer leži temelj bodočega razvoja našega mesta. Govorili so nadalje še gg. Meglič, Kejžar, dr. Kukovec in Spindler. Predsednikom društva je bil izvoljen g. Ivan Kejžar, podpredsednikom pa stavbenik g. Franjo Spes ml. O odboru so gg. čevljarški mojster Smrekar, trgovca Kurinčič in Stranič ter drugi zastopniki raznih stanov iz V. okraja.

m Kulturna sekcija Orjune - Maribor vabi vse člane in prijatelje dramske sekcije k sestanku, ki se vrši v torek dne 8. januarja tl. v prostorih Čitalnice, Narodni dom. Ker je sestanek važen, se prosi sigurno udeležbo in točnost. Gospodje in gospodične, ki reflektirajo na večje vloge, se morajo tega sestanka sigurno udeležiti, ker se razdele vloge za prvo igro. Zdravo!

m Dr. Franjo Jankovič ordinira samo za privatnike v Razlagovi (bivši Elizabetini) ulici št. 13 od 10.—13. in od 16.—17. ure.

m Zdravniško nedeljsko službo ima ta teden zdravnik dr. Franjo Jankovič, drž. moška kaznilnica.

m Lekarniško nočno službo vrši ta teden lekarna »Pri Sv. Antonu«, Frankopanova ulica in lekarna »Pri Angelu varuh«, Aleksandrova cesta.

m Umrli v Mariboru. V minulem tednu so umrli v Mariboru: dne 29. dec.: Neus Julija, 87 let, občinska reva, Slovenska ulica 40; 31. dec. Wesiak Lojzika, 38 let, žena trgovca, Aleksandrova cesta 19. — 1. jan. Weber Karl, 60 let, bolnica; 3. jan.: Musek Drago, 6 mesecev, Cesta na Brezje 26; Korošec Alojzij, 71 let, občinski delavec, Razlagova ulica 15.

m Neznano kam izginil. Vlakovodja J. Ivan Koptič, stanujoč pri Sv. Petru niže Maribora, se je dne 3. januarja odpravil s doma in se od tega dne ni več vrnil. Komur bi bilo o njem kaj znano, naj to nemudoma sporoči njegovim ženi ali pa policijskemu komisarijatu v Mariboru.

m Čegav je kovčeg? Ob železniški progi v bližini železniške postaje Brežice je bil najden pleten potni kovčeg z različnimi moškimi klobuki in čepicami ter ščetkami. Dozdevno je vrgel kovčeg kak tihotapec ali tat iz vlaka, da bi ga pozneje poiskal.

m Razna tatvine. P. Karlu je izginila iz njegovega stanovanja v Vetrinjski ulici dolga, kožnata suknja, vredna več tisoč dinarjev. — Iz nekega, s Hrvatske došlega vagona sta izginili dve vreči moke. Kakor je preiskava dognala, je bila tatvina izvršena že na Hrvatskem. — Tovarnarju Kybal v Motherjevi ulici so bile na Silvestrov večer ukradene iz njegove spalnice na dvorišču tovarne 4 moške obleke, vredne nad 8000 D. Tatvine je bil osumljen domač hlapec, ki je bil predan sodišču.

m Iz policijske kronike. Karel B., izvošček, je v bližini glavnega kolodvora povozil neko Rezikno Vračanič, ki je po lastni krivdi prišla pod sani. K sreči se ji ni ničesar zgodilo. — Iz Češke je prispel pred par dnevi nek Miletič, o katerem se je dognalo, da je pred 15. leti ubil svojo ženo ter bil obsojen v dosmrtno ječo. Poznajo je pobegnili. Izročeno je bil moški kaznilnici, da dokonča naloženo kazen. — Radi goljufije je bil aretiran nek Jože P., ker je s falzificirano menico izvalil Hermannu Bergu 7500 D. Izročeno je bil sodišču.

m Prošnja uboge vdove. Rečna vdova je z malim petletnim otrokom na cesti brez prenočišča. Kdor ima kakšen majhen

prostorček, da more reva z otrokom prenočevati, naj se usmili in naj prepusti kotiček. Prijave sprejema naše uredništvo.

m Meseca decembra izbrisane obrtne pravice v Mariboru. Marjeta Pirc, branjarja, Koroška cesta 90; Ljudska preskrbovalnica, trgovina z manufakturnim blagom, čevlji, klobuki, Gosposka ul. 20; Veronika Koprivnik, branjarja, Glavni kolodvor; Jožef Drogenik, priskrbovanje potnih vizumov, Vrtna ulica 8, Jakob Zagode, trgovina s starim železom, cunjami, Mlinska ulica 18, Marija Gradischnik, šivilja, Pobrežka cesta 32; Roman Brichta, priskrbovanje potnih vizumov, Jože-Vošnjakova ulica 21; Roza Malli, trgovina z jajci, Glavni trg; Ivana Strohmaier, branjarja, Koroška cesta 102; Anton Divjak, čevljar, Vojašniška ulica 2; Edvard Kokol, sejmarstvo, Tattenbachova ulica 18; Marija Grebenc, trg. s sadjem itd., Glavni trg; Edvard Skernot, prodaja klobas, vogal Aleksandrovo-Cafove ceste; Ivan Kovačič, trgovina z vinom na debelo, Meljska cesta 74; Emil Mareš, avtotransportno podjetje, Aškerčeva ul. 22; Franjo Starčič, trgovina z vinom, Trubarjeva ulica 9; Iv. Celcer, branjarja, Stritarjeva ulica 30; Marija Pahernik, trgovina s sadjem itd., Glavni trg; Janko Bernik, trgovina z mešanim blagom, Slovenska ulica 16; Karolina Skorjanc, trgovina z deželnimi pridelki, Glavni trg; Jakob Preac, trgovina z manufakturo, Glavni trg 13; Julijana Mehr, trgovina z oljem, itd., Glavni trg; Aleksander Brero, trgovina z lesom, Vetrinjska ulica 7.

m Meseca decembra podeljene obrtne pravice v Mariboru. Albert Achtig, trgovina z živino, Aleksandrova cesta 10; Slavko Vidmar, trgovina z meš. blagom, Koroška cesta 90; Marija Križnik, sejmarstvo z manufakturo, Frankopanova ulica 48; Leopoldina Brezinšek, šivilja, Wildenrajnerjeva ul. 15; Vilko Hoppe, trgovina z deželnimi pridelki in mlevskimi izdelki na debelo, Meljska cesta 12; Tvrđka Tscharre in Videnšek, izdelovanje otroških igrač, Trubarjeva 2; Terezija Müller, trgovina z jajci, Sodna ulica 32; Olga Kokotovič, igranje na glasovir, Pod mostom 9; Stefan Gril, igranje s harmoniko, Radvanjska cesta 9; Josip Wipplinger, trgovina s kovinskimi in elektrotehničnimi predmeti, Jurčičeva ul. 6; Franc Šimnic, krojač, Tržaška cesta 44; Jernej Ules, krojač, Radvanjska cesta 34; Engelbert Rotter, trg. s klobuki in klobučarskimi potrebščinami, Ruška c. 5; Rudolf Mihelčič, komisijaska trgovina, Grajski trg 1; Mirostov Kajnik, godčevska obrt, Pobrežka cesta 2; Anton Luxa, spedičija, Aleksandrova cesta 51; Tvrđka H. Bračič in V. Vestenek, spedičija, Cafova ulica 2; Franjo Šušteršič, trgovina z mešanim blagom, Meljska cesta 31; Julijana Wunler, izdelovanje umetnih cvetlic, Tržaška cesta 18; Josip Stefančič, trgovina z galanterijskimi in dr. izdelki Vojašniška ulica 10.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Ponedeljek, 7. jan. Zaprtó.
Torek, 8. jan. »Onstran življenja«, Ab. E.
Sreda, 9. jan. Plesni večer gđ. Vaupotičeve, soloplesalke ljubljanske opere.
Petek, 11. jan. Zaprtó.
Četrtek, 10. jan. Lumpacij-vagabund, ab. B.

Plesni večer gđ. Vaupotičeve. V sredo 9. t. m. se vrši plesni večer gđ. Vaupotičeve, soloplesalke ljubljanske opere. Za ta večer bodo veljale zvišane dramske cene. Da se pa omogoči poset čim širšim slojem občinstva, se morejo vsi gg. abonente poslužiti navadnih dramskih cen, ako rezervirajo prostore pri dnevni blagajni do 7. tm. Plesni večer še zelo mlade in izvanredno nadarjene plesalke bo nedvomno zelo zanimiv. Natančni spored priobčimo jutri.

Spored večera klasičnih in modernih plesov gđ. Vaupotičeve, soloplesalke ljubljanske opere, v spramstvu pianista N. Stritofa. 1. Chopin: Valse v E molu. 2. Mendelssohn: Pomladna pesem. 3. Čajkovskij: Jesenska pesem. 4. Schumann: Ellen. Odmor. 5. Čajkovskij: Chanson triste. 6. Grieg: Skrat (Povel). 7. J. M.

Škerjanc: Iz suite k »Zlahtnemu meščanu«, a) Ind. motiv, b) Grotoska, 8. Rahmaninov: Polichinell.

—□—

Premiera Haseneleverjeve drame »Onstran življenja«. Sobotna premiera Haseneleverjeve ekspresionistične drame »Onstran življenja« je zanesla v patrijarhalno, malomeščansko mariborsko gledališče val nove, anarhične umetnosti, ki v polni meri podaja razdvojeno, zbegano in nezadovoljno dušo modernega človeka. V našem ozračju in pri našem občinstvu je bil kontrast med »staro« in »novo« umetnostjo tako močan, da v prvem hipu ni zapustil družega kot občutek, da je bilo na odru nekaj novega. — Ker bomo o vprizoritvi prinesli obširnejše razmotrivanje, se omejimo danes na ngotovitve, da je bila drama naštudirana z izredno ljubeznijo in z globokim umevanjem. Inscenacija g. Bratina je bila zelo učinkujoča, veliko bolj nego drama sama. Vsaka slika je bila po svoji plastiki, po razdelitvi svetlobe in sence živa slikarska umetnina. Igralsko sta se g. Bratina in ga. Bukšekova gibala na svoji najvišji umetniški višini. Drugo poglavje je seveda, ali je občinstvo moglo najti pot v senčne prostore med realnostjo in transcendencijoj, kjer sta se nahajala g. Bratina in ga. Bukšekova kot ustvarjajoča umetnika.

Objave.

§ Občni zbor »Kluba jugošlov. rez. častnikov v Mariboru« se vrši v četrtek dne 17. januarja 1924. ob 20. uri v Kmečki sobi Narodnega doma. Dnevni red: a) poročilo tajnika, b) poročilo blagajnika, c) volitev novega odbora, d) slučajnosti. — Četrtek dne 10. tm. ob 18. (6.) uri istotam odbora seja.

§ V Bioskopu se predvaja film Podzemna Amerika, ki zasluži vso pozornost javnosti. Tipičen je za naše čase, dobo tehnike in dekadence. Popelje nas v osrčje zemlje, kjer trga človek silo in sovražtvom priredi njene tajne, istočasno pa te vodi po globinah življenja naših dni, neutешljivega, nenasitnega. Rafiniran komfort, igralnice, nočna zabavišča, opij strašijo naše živce in poltenost. Neumornemu delu, jekleni energiji, veliki požrtvovalnosti se stavi nasproti samopašna letargija, duševna anemija, razdvajalna sebičnost. Zdi se, da triumfira nizkotnost in zloba nad lepoto in plemenitostjo. V boju s prirodo, elementi bije človek enak boj, a v nemoči je nasproti samemu sebi. Sredi razvratnosti in zablod išče zopet sebe samega, a vodnik mu je čista, neomadeževana ljubav.

Gospodarstvo.

g Zagrebški trg v soboto 5. tm. Govedina 25—26, teletina 28—30, svinjina 32.5—35, slanina 34—35, salo 36.5 din za kg. Purani po 80—150 D komad. Kg zelja 2—2.5, krompirja 1.5—1.75, sladke repe 1.25—1.50, kislega zelja v glavah 4 din, kisle repe 2.5 D. Fižol 6—7.5 D za liter, jabolke kg po 7.5—12.5 D. Surovo maslo 50—60 D kg. Jajca po 2—2.75 D.

g Emisijska pristojbina delniških družb. Z zakonom z dne 27. junija 1921 na 2%, oziroma 4% določena emisijska pristojbina delniških družb se je s čl. 197, finančnega zakona za l. 1922-1923 povišala na 3%, oziroma na 6%. Ker pa zakon o proračunskih dvanajstlinah za mesec januar, februar in marc l. 1924 razveljavlja čl. 197. finančnega zakona za l. 1922-1923, se na 3%, oziroma 6% povišana pristojbina izza dne 1. januarja 1924 znižuje na prvotno izmero (2% in 4%).

g Glede gostilničarskih koncesij veljajo od 15. nov. naprej določbe novega zakona in obeh pravilnikov. Novi zakon razlikuje takozvano mesno pravo (t. j. pravica, da se sme kaka zgradba porabljati za gostilno), potem pa lično pravo (tj. pravica kake osebe, da sme izvrševati gostilničarsko obrt kjerkoli v državi). Prvo pravico podeljuje ministrstvo za notranje zadeve, drugo pa politična oblast (velika županija). Konečno je specialno dovoljenje za točenje, tj. da sme oseba, ki je dobila lično pravo, začeti s točenjem v hiši, ki je že dobila mesno pravo. To pravico podeljuje finančno ravnanjsko. Nač. politične oblasti in zad-

njem času vloženih prošenj za gostilniško koncesijo ne rešujejo, ker jih po dozdajnih predpisih ne morejo obravnavati, novi pa so deloma tako nejasni, da so potrebna podrobna navodila notranjega odnosno fin. ministra, ki pa še niso došla.

g Prodaja stare vojaške opreme, ki se je imela vršiti pri upravi zavoda za izradu vojne odeje v Sarajevu dne 31. dec. 1923, se bo vršila 22. januarja 1924. Prodalo se bo 2911 parov gamaš avstrijskega izvora, 24.990 avstrijskih čepic, 3840 plošč iz kartona in večja količina odpadkov. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Mednarodni sejem v Lijonu. V Lijonu se vrši veliki mednarodni sejem od 3. do 16. marca 1924. Podrobne informacije daje naša pooblaščenca trgovska agencija v Lijonu (Agence commerciale privileges du royaume des Serbes, Croates et Slovènes, Lyon 44 Rue Victor-Vu-go 44.)

Podpirajte Jug. Matico!

Brzojavna poročila

Poslanik v avdienci.

Beograd, 5. jan. (Izv.) Kralj je sprejel včeraj v daljši avdienci našega poslanika v Budimpešti g. Tihomira Popovića in našega dumajskega poslanika g. Milojevića.

Visok sneg v Italiji.

Rim, 4. jan. V Milanu je snežilo neprenehoma 24 ur. Sneg je visok 40 cm, kar je za tamošnje podnebje nenavaden pojav. V Abruzzih je toliko snega, da so se volkovi zatekli v vasi in so začeli ogrožati javno varnost. Pri Aquileisu so napadli nekega berača in ga usmrtili. Celó v Siciliji so nekatere vasi vsled sneženih zametov popolnoma odrezane od sveta.

Fedor Mikič:

Častitam, gospodje pivci!

Večina nas normalnih ljudi smatra za nekaj grdega in ogabnega, če sliši, da se je kdo v svoji lahkovernosti lečil s človeškimi ali živalskimi odpadki, z gnojem. In vendar je tako. Na milijone ljudi se ne samo leči z živalskimi odpadki, temveč jim celo malikuje. Brez pomisleka, celo z veseljem se na milijone ljudi udaja narkozi, četudi z gnojnico. Trenotno smo pri nas v Sloveniji ozir. Jugoslaviji skoro brez moči napram tej narkozi mas: argumenti pameti in znanstva najdejo odziva med takozvano inteligenco. A oficijelna slovenska ekonomija s silno ognjevitostjo zagovarja produkcijo narkotičnih sredstev, posebno alkohola. S silo srednjeveških fanatikov napadajo nekateri gospodje nas abstinente, gluhi in slepi za naše reforme so predlogi, da se naj hrana (sladkor) kot hrana ohrani, da se naj hranljivi material živalim ali rastlinam ne daje kot hrana da se naj človek z odpadki slednjim ne narkotizira in ne zastruplja.

Oficijelna medicina je sprejela dejstva o škodljivosti alkohola v vse svoje glavne stroke. V naprednejših državah in med naprednejšimi narodi je s temi dejstvi računala tudi zakonodaja. S temi dejstvi je pri teh narodih računala tudi oficijelna ekonomija. Pri nas je drugače. Naša oficijelna ekonomija hoče svoje pol (izjeme se nahajajo naravno povsod). Toda kakor se nobena znanstvena struja še ni mogla samostojno uveljavljati, tem je vedno propadla, če se ni akomodirala na rezultate ostalega znanstva, tako bo prišla (je že prišla) do poloma tudi naša oficijelna ekonomija, če se ne bo ozirala na rezultate sodobne medicine posebna prehranske fiziologije.

Vsaka znanost zgubi pravico do obstanka oz. do udeleštovanja, ako hoče uveljavljati svoje principe na škodo naroda. Vsaka znanost zgubi pravico do obstanka, ako se ne udeleštva med ljudstvom in za ljudstvo.

Kakor ne moremo imeti dvoje resnice, temveč je resnica samo ena, tako si tudi

ne morejo (in ne smejo!) nasprotovati rezultati resnih ved. Ali rezultati raznih znanstev nam zamorejo priznati stopenjake šele takrat, kadar bodo delovali nosilci raznih znanosti v medsebojni harmoniji. Vzemimo že podani primer: kako more medicina in ekonomija harmonično delovati za narod? Ako je medicinska dogmata, da je alkohol strup, gnoj, potem mora narodna ekonomija ta fakt sprejeti in skleniti: za človeka alkohola ne bode več producirati. Dokler narodni gospodarji ne bodo voljni računati z našimi rezultati, toliko časa so zgubili pravico nositi njih lepo ime, ker so se spremenili v sovražnike naroda.

Kaj zamore harmonično delovanje medicinske in narodnega gospodarja, to nam je pokazala Danska za časa vojne. Stavljeno je bilo vprašanje: »Hočeli danski narod alkohol, svinjino in smrt, ali hoče raje življenje, toda brez alkohola in svinjine? Danski narod, izbiraj!« ta danski narod je bolj ljubil življenje nego alkohol in svinjino. Narodna ekonomija se je vodila po narodnih potrebah (Hindedejev eksperiment v masah v l. 1915-1920).

Harmonično delovanje znanstvenikov zamore privedi narode do sreče in blagostanja. Disharmonija vodi k propadu. Tako je tudi pri nas. Stotisoč Slovencev je odvisnih od gojenja vinske trte. Izvor alkoholnih pijač je nemogoč. Gospodje ekonomski se trudijo najti rešitev tej gospodarski krizi. Pri tem apelirajo na državo, da jim priskoči na pomoč, da jim zmanjša železniške prevozne cene, da jim da te, da jim da one olajšave. Hoteli bi, da živi cela desetina Slovencev parazitsko življenje berača. Hoteli bi pokazati, da smo mi abstinenti narodni škodljivci.

Slovenija nima za svoje prebivalstvo dovolj hrane (namreč pri današnji produktivnosti in pri našem primitivnem gospodarjenju). In vendar se ravno v Sloveniji vsako leto na milijone kilogramov sladkorja spremeni v alkohol. Kaj to, če Slovenci od lakote in pomanjkanja umirajo? Kaj to, če siromašen vinogradnik radi nevednosti s človeško hrano hrani (kvasne) gljivice namesto samega sebe, a sam uživa gljivično blato in seč. No, čemo razumeti vzrok, radi katerih naš siromašen vinogradnik zastoj čaka na

*) Prvotno, dokler še nisem tako globoko prodril v vprašanje alkoholizma, sem sam podpiral slična stremjenja (glej: antialkoholna deklaracija!).

prodajo svojega vina ter medtem strada. Nočemo vedeti, da se i naši okolišni narodi hranijo strupa. Zakaj ne reformiramo raje gospodarstva ter eliminiramo viničarsko stradarijo?

Ali bi ne bilo nemoralno, živeti od zastupljenja tujih narodov (kakor so to storili n. pr. Angleži z Indijanci v Ameriki)?

Ali bi nas ne veselilo, če bi z reformiranim alkoholnim gospodarstvom brez sodelovanja »protituberkulozne lige« procent odprte tuberkuloze (ognjišča širjenja tuberkuloze) padel na polovico, če bi se tajna in javna prostitucija zmanjšala na minimum? Zakaj se torej trdoglavo držimo alkoholnega gospodarstva?

Recimo, da je »društvena fiziologija« (Kropotkin) še v povojih ter kot taka še ni mogla uplivati na narodno gospodarstvo. Toda alkoholno vprašanje je že temeljito predelano in precizirano ter popularizirano, zakaj torej nekateri gospodje gredo raje po izvoženih potih, kakor so se naučili v šoli? Zakaj ne prešudirajo naših razlogov in predlogov ter ne postavijo svojega strokovnega znanja v službo za uresničenje naših predlogov?

Na naših narodnih gospodarjih leži, da revidirajo svoje alkoholno stališče napram našim predlogom (gl. Mikič, »Naše alkoholno gospodarstvo«) Povedal sem že razloge, da želimo sodelovanje naših narodnih gospodarjev v vprašanju rešitve našega ljudstva, v vprašanju rešitve alkoholnega vprašanja v Sloveniji, v Jugoslaviji.

Povrnimo se k začetku sestavka.

Govoril sem o alkoholu kot grdem živalskem odpadku. Treba, da to razložim.

Vsak alkohol nastane v glavnem iz sladkorja s pomočjo (kvasnih) gljivic. Pri pivu se mora ječmenov škrob najprvo spremeniti v sladkor, predno se poda umetno gojenim gljivicam v hranjenje. Pri vinu in pri žganju je stvar taka, da pridejo slednje ter se polastijo grozdnega in ostalega sladkorja (n. pr. iz sliv, jabolk, hrušk itd.). Te gljivice se hranijo in razmnožujejo v tem sadnem sladkorju. Sladkor sam se v gljivicah s pomočjo fermentov zimaže in laktacidaze raztvori v alkohol in ogljenčevo kislino (sladkor — mlečna kislina — alkohol in ogljenčeva kislina; po tem redu teče proces raztvaranja). Ogljenčev dvokis oz. ogljenčeva kislina odhaja z žborenjem, vrenjem v atmosfero (zrak): slišno, kakor odhaja pri izdihavanju nas ljudi ogljenčev dvokis z lahkim titranjem (tresenjem v atmosfero (zrak): slišno, kakor pa ostaja kot seč ali blato gljivic v iz-

hodni materiji v sladkorju. Kakor sta človeški seč ali blato za človeka strup, v gotovi koncentraciji zelo hud strup, tako je tudi alkohol za gljivice same sirup. Gljivice v 16-17% koncentraciji alkohola poginejo — poginejo v svoji lastni nesnazi. To nesnago lahko koncentriramo in tako dobimo »žganje«.

Ta nesnaga naj bi bila po mnenju nekaterih za človeško zdravje koristna? Torej pijmo nesnago, ker jo nekateri priporočajo: na zdravje!

Zato gospodje pivci, pijte to nesnago še naprej v letu 1924: morem samo iskreno častitati!

Mala oznanila
Pohišstvo

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Šercer in drug. Vetrinjska ul. 2. 2624

Knjigevedja bilancist se priporoča za sestavo letnih bilanc in vodstvo knjig. Naslov pri upravi »Tubera«. 35

Brezalačna moč se nudi lesni tvrdki ali industrijskemu podjetju državni uradnik srednje starosti, vešč modernih jezikov. Ponudbe na usravnštvo »Tabera« pod »Zanesljiv in energičen«. 5-2

Lovski pes, sliši na ime »Heck« helolisaat, marka št. 69 Krčevina, se je izgnil. Odda se v Slovenski ulici št. 2, I. nadst. levo. 41

Odda se opremljena, **solčna, perketirana soba**. Naslov v upravnštvo. 39

Vila v Mariboru s takojšnjim stanovanjem ugodno na prodaj. Naslov v upravi. 40

Stanovanje se zamenja s 1. februarjem 1924 v Ljubljani, obstoječe iz treh sob, kuhinje in ostalih pritlik in prillčen za enako ali večje v Mariboru. Ponudbe še najpošljejo pod »Stanovanje št. 10540« na upravo. 38 3-2

Trgovina, dobro vpeljana na prometnem kraju v Mariboru, radi preselitve po ceni na prodaj. Naslov pore upravnštvo »Tabera«. 33 6-2

17/2 orala dobre njive se proda ali odda v najem. Vpraša se v gostilni Škore, Vošnjakov trg 3. 32 2-2

Dobre doča trgovina, v inventarjem in blag. m. se odda takoj v najem. Naslov pove uprava. 20 3-2

Lepo stanovanje v bližini kerškega kolodvora se zamenja za enako ali večje, najraje v graškem ali meljskem predmestju. Izve se v Tvrniški cesti 24/II, vrata 6. 11 3-3

P U H
in 2414
perje
po nizkih cenah vedno v zalogi pri tvrdki
K. Worsche, Maribor
Gosposka ulica 10

Kupimo
vsako množino
vreč
močnatih, 85 kg skih, celih, brez krp.
Kralj & Bolha
Ljubljana, Dunajska c. 33.
2959 4-4

Ne pozabinaročnino!

Stalne službe
na drž. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru
za prvovrstne samske delavne moči: 87 2-2
en vrtnarski pomočnik, en volar, en podvornik (za razna dela), štirje vinogradniški delavci. — Ponudbe z dokumenti čimprej, najpozneje do 1. februarja.

Pristopajte k Sokolski Matici!

Izšel je ročni
Zemljevid slov. ozemlja
v merilu 1:600.000, priredil ravnatelj učiteljske Matija Pirc, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk, litografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Maribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega se ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je na menjen predvsem šolski mladini. Cena Din 10.—
Naročuje se pri
Mariborski tiskarni d. d.

D. S. Merežkovski:
Julijan Odpadnik.
(Dalje.) (21)

Noči so mu minevale v pergamonski knjižnici, kjer je proučeval spise slovitca nasprotnika krščanstva, retorja Libanija; posejal je predavanja grških sofistov Edezija Pergamonskega, Hrizantija iz Sarda, Priska iz Tesprotije, Evzebija iz Minda, Proferezija in Nimidiana. Sofisti so mu govorili o rečeh, ki jih je bil že slišal od Jamvlika: o trojedinstvu platoničkov, o svetem zanosu.

— Ne, to ni ono, kar sem hotel, — je mislil Julijan; — poglavitne reči bi mi radi utajili.

Prisk, ki je posnemal Pitagoro, je molčal polnih pet let; ni užival ničesar, kar poteka od živega bitja; ni se oblačil v volneno tkanino in ne obuval v usnje; ne sandale; njegova obleka je bila stkana iz rastlin, kakor so mu rastline rabile za hrano; nosil je pitagorejski klanis iz listega, belega platna in sandale iz palmovih vejic. V našem času, — je govoril — moraš znati molčati; a drugo, razmišljati, kako boš umrl ostaro. Prisk je dostojanstveno in z največjim prezirom pričakoval tega, kar je v njegovih očeh značilo smrt — zmaga krščanstva nad Helenizmom.

Prebrisani in opremljeni Hrizantij je obšel oči kvišku, kadar je nanesla beseda o bogovih; pravil je, da se ne drzne o njih govoriti, kar ne vo ničesar kar pa je znal nekdo, je že zdravnej pozabil in svetuje tudi drugim, da pozabijo, kar vedo. O magiji, o čudežih, o prividih ni ma-

ral še slišati, trdeč, da so to prevare, ki so jih rimski zakoni prepovedali.

Julijan se je slabo hranil in je malo spal; kri mu je kar kipelala od strastne nepotrpežljivosti. Ko se je zjutraj predramil je najprej pomislil: »Znabit danes?«

Ubogi in prestrašeni teurgi-filozofi so se že naveličali Julijanovega neprestanega vpraševanja o skrivnostih in čudežih. Nekateri so se mu celo smejali — zlasti Hrizantij, ki je bil zvit kakor lisca in je po navadi soglašal s tistimi nazori, ki jih je smatral za najbolj glupe.

Edezij, ki je bil umea, bojazljiv in dobrušen stavec, se je nekega dne usmilil Julijana in mu je dejal:

— Otroek moj, rad bi, da bi mi bila smrt pokojna. Ti si še mlad. Pusti me in pojdi k mojim učencem; vse ti bodo odkrili. Da, mnogo je tega, o čemur ni dobro govoriti — —. Ko te upeljejo v misterije, te bo znabit postalo sram, da si se rodil le kot človek in da si tudi ostal človek.

Evzebij iz Minda, Edezijev učenec je bil srborit in zavirljiv mož.

— Ni čudežev, — je pravil Julijanu. — Zaman jih čakaš. Bogovi so se naveličali ljudi. Magija je budalost. Neumri so, ki verujejo vanjo. No, če si sit znanosti in hočeš za vsako ceno, da te nekdo oamni, pojdi k Maksimu. On prezira našo dijalektiko, sam pa . . . Sicer pa — nimam navade, da bi o prijateljih govoril slabo. Naj ti rajši povem, kaj se mi je nedavno pripetilo v podzemeljskem templju Hekate, kamor nas je privedel Maksim, da bi nas seznanil s svojo umetnostjo. Ko smo vstopili in se pomolili boginji, je velel: — Sedite in — usrl bodete čudež. Vsedli smo se. Maksim je vrgol na oltar

zrno dišečega kadila in nekaj zažebal —; bila je zakletev ka-li. Ta čas smo videli čisto natanko, da se je Hekatin kip nasmehljaj. Maksim je rekel: — Ne bojte se, takoj uvidite, da se zažgeta svetilki, ki ju boginja drži v rokah. Poglejte! — Ni še končal in res — v svetilkah je sinila luč.

— Torej čudež, — je vzkliknil Julijan.

— Da, da. Tako smo bili osupli, da smo padli na tla. Ko sem se vračal domov, sem vpraševal samega sebe: — Kaj je to? So li Maksimova dejanja dostojna filozofa? Čitaj knjige, preberi Pitagora, Platona, Porfirija, — tam dobiš zvrhano mero modrosti. Mar ni čiščenje srca z božansko dijalektiko lepše od vseh čudežev?

Julijan ga ni več poslušal. Gorečih oči se je ozrl v bled, rumeni Evzevijev obraz in je odhajal iz šole, govoreč:

— Ostanite le pri knjigah in dijalektiki. Meni se hoče življenja in vere. Ali je mogoča vera, če ni čudežev? Zahvaljen, Evzebij! Pokazal si mi pot k človeku, ki sem ga dosehdob iskal med vami.

Sofist je zrl za njim in je velel s hudobnim nasmehom:

— No, Konstantinov nečak, nisi padel daleč od strica. — Sokratu ni bilo treba čudežev, pa je veroval.

X.

Prav ob polnočni uri je Julijan v veži pred veliko dvorano misterijev odložil novicijantovo obleko: mistagogi, duhovniki, ki so uvajali neofite v misterije, so mu propasali hirofantsko, iz nitk egiptiškega papirusa stkana obleko in mu

dali v roke palmovo vejo. Noge so ostale bose.

Vstopil je v nizko, podolgovato dvorano.

Dvojna vrsta stebrov iz aurikalkuma zelenkasto lesketave barve, je nosila strop. Stebri so bili izdelani v podobi Tik stebrov so bili razvrščeni žrtveni-dveh zamotanih kač; od njih je prihajal zapah po bakreni rji.

ki, postavljeni na visoka, tanka stojala; ognjeni jeziki so trepetali in oblaki bele-ga dima so polnili dvorano.

Na koncu dvorane sta se bleščala iz teme dva zlata, krilata asirska bika, no-seča prekrasen prestol. Na prestolu je sedel, nalik bogu, veliki hirofant Maksim Efeški. Oblečen je bil v dolgo, črno z zlatom vezeno, s smaragdi in dragulji posuto obleko.

Hirodul je naznanil zategnjene-ga glasu, da se je začel misterij.

— Če je na tem zboru kak brezbož-než, kristjan ali epikurejec, naj izgine.

Julijan je bil dobro podučen, kako mora odgovarjati neofit. Dejal je krep-ko:

— Kristjani naj izginejo.

V temnem delu dvorane skriti kor hi-rodulov je zapel otožno:

— Ven! Ven! Kristjani naj izginejo. Proč z brezbožneži!

Nato se je pojavilo iz mraka štiriindvajset popolnoma negih mladeničev; vsak je nosil v rokah bleščeče srebrne cistre, glasbilo, ki je nalikovalo luninemu srpu. Ročno kakor en mož so jih dvignili nad glave in se s palcem rahlo dotaknili strun; tedaj so cistre zaplakale bolno in somorno.

(Dalje prihodnjik)